

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre 6 "
negyedévre . . . 3 "
Egy-szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz. a.

Felélős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdíj: külön 60 fr.

Tartalom: A kerületek új kikerekítéséhez. (Dunántúli.) — Néhány szó a „Tanárhiány és a vallástanárság” című cikkhez. (Holzhammer János.) — Nekrológ. — Belföld. — Külföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

A kerületek új kikerekítéséhez.

(Utolsó levél a Szerkesztőhöz.)

Nagytiszteletű Szerkesztő Úr!

„A mi egyházpolitikánk” ezime alatt méltóztatott az én Önhöz intézett s a kerületek új beosztásával foglalkozó nyílt leveleimre néhány megjegyzést tenni. Hálás vagyok érte, mert örömmel tapasztalom, hogy a mai korban divatozó vitatkozási modortól eltérőleg nem személyekkel, hanem egyházunk valódi nagy érdekeivel méltóztatik foglalkozni. Talán nem fogja rossz néven venni, ha ezen hálámát azzal kívánom különösebben bizonyítani, hogy álláspontomat, a mennyiben nem látszott elég világosnak, megmagyarázni, mennyiben pedig helytelennek lett feltüntetve, megvédelmezni igyekezem.

Egyről biztosíthatom Nagytiszteletűségedet, t. i. arról, hogy tollamat most sem fogja egyéb érdek vezérelni, mint egyedül egyházunknak jól felfogott java és jövődjé felvirágoztatásának őszinte óhajta.

Leveleimnek különösen azon „gyöngéjét” méltóztatott kiemelni, hogy az egyházunkban dúló áldatlan nemzetiségi küzdelmet egyedül a magyar chauvinizmusnak tulajdonítom, pedig hát a harcához két fél kell, a másik fél gyanánt ott áll a tót chauvinizmus, mely nem kevesebb bajt okoz, mint a mi magyar túlzásunk. Nagytiszteletűséged ezt hajlandó egyoldalú és méltánytalan eljárásnak nevezni és bajnak tartja, „ha e jóakarató tettünkkel fegyvert adunk az ellenségnek, mely valamennyi elégedetlennel kész a mi romlásunkra szövetkezni.”

Álljunk meg kissé ezen megjegyzésnél. Megengedem, hogy elébbeni leveleimnek lehet az a benyomása az olvasóra, mintha csak a magyar chauvinizmust kárhoznám; pedig hát én egyformán kárhoznám a túlzásokat, a csinált hecceceteket és a gyűlöletes veszekedéseket, akár a tóttól, akár a magyartól erednek. Ismerni vélem én is azt a nagy ellentétet, melyre Ntűséged helyesen rámutatott, mely

a magyar és tót és különösen a pánszláv felfogás között létezik; mely ellentét kiterjed egyházunknak minden fontosabb kérdésére. De az én figyelmem ezuttal csak a kerületek kikerekítésének kérdésére volt függesztve, csakis azon eljárásra kívántam Nagytiszteletűségednek becses figyelmét fordítani, melyet a mi embereink, a mi vezéreink követtek ezen specziális egy kérdésben, t. i. az egyházkerületek kikerekítésében.

E kérdésben pedig a pánszlávokat alig lehetett tiltani, mert az én értesülésem szerint ezek semmiféle javaslattal nem léptek fel, csak a mai helyzetet akarták fentartani. Részletes indokaikat nem ismerem. De úgy tudom, hogy ők tisztán azzal argumentáltak, hogy most alkalmatlan az idő oly mélyreható reform keresztülvitelére, minő a kerületek új felosztása; felhozták, hogy ehhez kevesebb szenvedély és több higgadság kell, mint a mennyivel rendelkezünk. Körülbelül ezt hozta fel az én igen tisztelt barátom, a soproni felső esperességnek felügyelője is, a ki pedig van olyan lelkes magyar és protestáns, mint akár br. Prónay D., akár Győry Elek.

Én ezen argumentumokban megróvni való pánszláv tendenciát még nagyító üveggel sem vagyok képes felfedezni. Ellenben a legkirívóbb vörös fonálként tűnik elő a magyar chauvinizmus abban a tervezetben, melyet Pulszky javaslatán bizonyos hazafias terrorizmus folytán elfogadott a nagy bizottság. Barátaim, a kik e bizottságban részt vettek, egyhangulag állítják, hogy Turócz megsemmisítése, a pánszlávok eltiprása és minden ellenvélemény elnémítása volt a jelszó, az egyházi érdekek teljes mellőzésével.

Ez az egyedüli oka annak, hogy ez alkalommal csak egy oldalról beszéltem és hogy ezt Nagytiszteletűséged egyoldalúságnak nézhetted. A pánszlávoknak eljárását általában nem helyeslehetem, sőt szintén elítélem.

De volt az én kifogásolt eljárásomnak más oka

is, a mit szintén figyelembe óhajtának vétetni. Sehol a világon nem a kisebbség, hanem a többség eljárása szerint szokás megítélni az állapotokat! Magyarország politikájában nem az határoz, mit beszél Ugron vagy Polónyi, hanem az, mit határoz a többség és a kormány. Az nem nagy baj, ha a kisebbség bolondot csinál; de végzetessé válik úgy az országra, mint az egyházra, ha a többség ló bakokat, ha a többség mellékes érdekek után indul. Mi eddig határozott többségben vagyunk az egyházkerületekben, az egyetemes gyűlésen és a zsinaton. Illenék tehát hozzánk több önbizalom, több méltóság és több okosság. Mire jó a lázas izgatottság, melyet a mi főfelügyelőnk és közvetlen környezete tanusít? Mire való hajánál fogva odahozni a pánszlávizmust, a hol a nélkül okosabban és higgadtan lehet dönteni? Valóban se a magyar jellemmel, se a magyar hazafisággal, se a magyar ág. hitv. evang. Egyetemnek méltóságával nem tudom megegyeztetni azt a nevetséges izgatottságot, melylyel néhány szál túróczy és nyitrai tóttal szemben az egész egyetemes gyűlés többsége oly zajjal szokott harcolni. Veréb ellen ágyú, boszorkány ellen tömjén, jégeső ellen harang! nem nevetségesebb ennél.

Óhajtánám kevés szóval világosan feltüntetni Nagytiszteletűséged és nagyérdemű hitrokonaim előtt annak okát, miért hallgattam a pánszlávokról. Nem ezek adnak irányt a mi gyűléseinken; nem ezeknek eszméi valósulnak meg a mi gyűléseinken; tehát nem ezeknek baklövésai kompromittálja az egész egyházat. A többség, vagy mi magunk vagyunk felelősek egyházunknak minden bajáért; mert a kisebbség csak beszél, a többség pedig cselekszik, határoz és dönt! A többségtől, vagyis a magyarságtól követelem én az okosságot és a bölcsességet és attól akarom eltávolítani mindazt, ami káros, ami veszedelem jövőnkre nézve. De lehet-e okosan és bölcsen cselekedni, határozni és dönteni ott, a hol izgatottság, gyanakodás és hetvenkedés uralkodik? Lehet-e üdvösen tárgyalni, lehet-e a kerületeket közmegnyugvásra beosztani, midőn az az izgatottság odáig megy, hogy — a mint előbbeni leveleimben kimutattam — leghívebb egyháztagjainkat és papjainkat, legérdemesebb felügyelőinket azonnal pánszlávizmus vádjával akarják lesujtani, mihelyt eltérő nézetet merészelnék kockáztatni!?

Legyünk igazságosak. A mi gyűléseink nem az egyházi közigazgatás hatályosságának előmozdítói, nem a testvérek közös és céltudatos együttműködésének színhelyei, nem a krisztusi szellem megvalósítói; hanem a divergens elemeknek szaporítói, az egyházas szellemnek elvadítói, a szeretetnek és bizalomnak megölői. Ezért pedig az egyház fővezetői is felelősek Isten és emberek előtt. Ez az én erős meggyőződésem.

Van Nagytiszteletűséged megjegyzései között egy sötét pont, mely erős benyomást tett lelkenre és a melyet nem lehet fájdalom nélkül fel nem említenem. Ez az, hogy bámulja optimizmuso-

mat! Ön, a Krisztus egyházának hivatott papja, az ifjúság lelkes vezére, barátja és tanítója — bizonyára kellemetlen tapasztalatok alapján — azt állítja, hogy én „alaposan csalódom“, ha azt hiszem, hogy tótot szeretettel és neveléssel megnyerni lehet!!

Hát kérem szeretettel, mivel lehet megnyerni? Krisztus Urunk tanítványai mivel alapították meg a keresztyén egyházat? Nem egyedül szeretettel, neveléssel és tanítással? Én a történelemből azt tanultam, hogy a tótok elég korán értették meg az apostolok szavát; elég korán hagyták el a pogányságot és tértek át a Krisztus egyházába. Meg nem foghatom tehát, hogy mi adhatott okot Nagytiszteletűségednek fentebbi megjegyzésére. Vagy a mai lutheránus tótok keményebb fejű és szívű teremtmények lennének, mint a hajdani pogány tótok voltak?

Nem Uram, az nem lehet. E részben engedje meg, ha azt mondom, hogy nem én, hanem Ön téved. Az én optimizmusom az emberi természet általános ismeretén alapszik; megerősíti azt a keresztyén egyház és a protestantizmus egész fejlődése; megerősíti a gyakorlati élet és tapasztalás. Gyűlölködéssel, kényszerrel és erőszakkal soha sehol nem teremtettek és nem tartottak fel se országot se egyházat. Bizony a kerületeket sem lehet oly szellemen jól beosztani és fentartani. Igen hálás thema volna ez bővebb tárgyalásra; de hagyjuk azt másorra. Most csak azt jegyzem meg, hogy a felhozott példák, a Geduly püspök 25 éves jubileuma és a mult lipcse-szentmikulsi gyűlés az én felfogásom helyessége mellett szól.

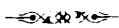
Mi volt az, a mi e két alkalommal dominálta a kedélyeket? Miféle érzelem emelkedett ott érvényre? A szeretetlenség, a gyűlölet és a neveletlenség! ezen űs ellenségei a keresztyén egyháznak és minden társadalomnak! melyek ellen küzdenie kell a felvilágosodásnak és különösen a keresztyénységnek. Ezek a gyarlóságok, vagy ha tetszik, bűnök, tudtommal azonban nincsenek se nyelvhez, se fajhoz kötve. Azok nem specifikus tót, vagy magyar gyarlóságok, azok általános emberi gyengeségek. A francziák és németek, az angolok és oroszok éppen úgy tanúsítják ezt, mint a tótok. És bizony nagy félreértés azt hinni, hogy ezek ellen van a világon más orvosság, mint a szeretet és nevelés! Szeretetlenséggel és gyűlölettel csak rombolni lehet. Hihetetlen könnyűséggel és irtózatossággal eredménynyel!!

Az Önök papi állását és feladatát éppen az teszi igazán magasztossá és nélkülözhetlenné, hogy ezen bűnök ellen kell híven és lelkesen harcolniok, hogy soha sem szabad kifáradniok a munkában, soha sem szabad kétségbeesniok a jövő iránt, soha sem szabad pesszimizmusba esniok!! Visszás dolognak tartom, hogy Nagytiszteletűséged, mint apostoli utód, kárhoztatja egy világi egyháztagnak optimizmusát.

Higye meg nekem, az emberiséget csak optimizmussal lehet szeretni és előbbre vinni. Ebben még a magyar protestantizmus sem tehet kivételt.

Azért jobb hinni, remélni és szeretni — mint pesszimizmusba esni! Isten velünk!

Dunántúli.

Néhány szó a „Tanárhiány és vallás-tanárság” című cikkhez.*)

Nem egy cikk jelent meg már e becses lapok hasábjain, mely akár egyenesen, akár csak érintve a tanárképzést egy prot. vagy szabatosabban ág. hitv. evang. tanárképző felállítását sürgette s egyházunk vitális érdekének mondotta. Igaz, hogy akadt oly nézet is, mely, mintsem anyagiakban épen nem bővelkedő egyházunkra új terheket rójjunk, inkább középiskoláink feladását ajánlotta; ámde úgy hiszem, e nézetnek még a mostani államosító törekvések mellett is alig vannak hívei egyházunkban, s nekünk gondolnunk sem szabad középiskoláinkról való lemondásra. Viszont azonban az is bizonyos, hogy ha meg akarjuk tartani őket, teljes erőnkől törekednünk kell arra, hogy a törvények s haladó kor követelményeinek minden tekintetben megfelelhessenek. — Első rangú követelmény itt természetesen a megfelelő tanerők alkalmazása. — Ma nemcsak az egyes iskola-fenntartó testületek, hanem némely helyre s némely szakra maga az állam sem kap megfelelő rendes tanerőt. Tudok esetet, hogy az állam is kénytelen volt egyik középiskolájába a jelen iskolai évben vizsgátlan, illetve csak alapvizsgás egyént ragadni ki az egyetem falai közül.

Ez általános tanárhiánnyal foglalkozik e b. lapok 18-ik számának egyik cikke. Konstatálván a tanárhiányt középiskoláinkban, fél még attól is e cikknek írója, hogy esetleg egy túlzó katolikus minister könnyen megvonhatja iskoláinktól a nyilvánossági jogot, ha azok nem képesek rendes tanárokat alkalmazni. — Hát ennyire talán még sem jutunk mindjárt, de az áll, hogy „a szükség égető;” a „rögtöni és gyökeres segélynyújtásra azonban a t. cikkíró által ajánlott mód nézetem szerint legkevésbé alkalmas. Nem a tulajdonképpeni bajt gyógyítja ez orvosság. Mert hisz tökéletesen igaz ugyan, hogy „vallástanárra minden középiskoláknak szüksége van;” igaz az is, hogy „a vallást is tanítsa szakember;” igaz az is, hogy „1200 frtos vallástanári állásra lelkészeinknek, ha nem is 90 %-a, de bizonyára jó része szívesen pályázik: hanem hát azért még mindig beállhat, illetve fenumarad az az eset, hogy „kénytelenek vagyunk vizsgátlan, sőt mi több, nem evangélikus és vizsgátlan egyéneket alkalmazni, esetleg a kishirdetéseket is igénybe venni! Mert nem a vallástanároknak, hanem a többi tárgyakat tanító szaktanároknak vagyunk, illetve leszünk szükségben. — A vallást adott esetben eltaníthatja az illető városban levő lelkész: ha maga nem, hát káplánja, kit a vallástanításért járó díjból tarthat, szóval,

*) Lásd e. b. lapok 18-ik számában megjelent: Tanárhiány és vallástanárság cz. cikket. Irta: Buzgó evangélikus.

itt lehet segítenünk a dolgon a nélkül, hogy a miniszternek beleszólása volna, bár természetesen a vallástanári állás rendszeresítése az, a mire itt is törekednünk kell, hogy a tanulók a vallást ne tekintsék a többi tantárgyknál alább valónak, mellékesnek, melyet csak egy bejáró tanár mintegy mellékfoglalkozásként tanít.

Ma még legtöbb középiskolánkban, a hol nincs rendes vallástanárról, oly tanár, illetve tanárok tanítják a vallást, kik egyuttal mint végzett lelkészek léptek az intézetbe s az 1883-iki középisk. törvény értelmében nyerték képesítésüket. Már most tegyük fel, hogy ily helyen rendes vallástanárt alkalmaznak 1200 frt. fizetéssel. Ez által annak a vallást tanító képesített tanárnak felszabadul bizonyos számú órája. De vajjon, ha e tanár például magyar-latinra van képesítve, pótolhatja-e aztán a hiányzó mennyiségtan-termesztan, történelem-földrajz, természetrajz, német stb. szaktanárt, ki esetleg épen hiányzik? A törvényeknek megfelelőleg bizonyára nem. E példával csak azt akartam illusztrálni, hogy épen a szakcsoporthoz tartozása miatt, — mivel az a világi tanár se taníthat mindent — igen ritka esetben teljesülne a t. cikkírónak várákozása, „tanerőt meg nem takarítvánk,” illetve még kevésbé „tennénk egyvilági tanárt feleslegessé.”

A másik eredmény, hogy a rendes vallástanárról „szükség esetén görögöt és latint is taníthatna” szintén illuzorinus. — Mert igaz ugyan, hogy e tárgyakkal a lelkész pályájára való készülése alkalmával foglalkozott (bár egészen másképp, mint a classica philologiai szakra készülő tanárnak kell azokkal foglalkozni;) talán taníthatná is e tárgyakat lelkiismeretes magán tanulmányozás mellett; de ez ép úgy nem lenne törvényes és kifogásolhatlan dolog, mint az alapvizsgátlan egyének alkalmazása, mert hiszen a törvény az országos középiskolai tanárvizsgáló bizottság előtt nyert képesítést, diplomát kíván a rendes tanártól, a nélkül ép úgy nem rendes tanár a lelkész sem, mint az az alapvizsgátlan tanárjelölt. — Ime tehát így sem „tarthatjuk meg középiskoláinkat az állam által megkövetelt színvonalon,” így sem „kerülhetjük el a kishirdetéseket” s így sem „tölthetjük be az üresedésben levő tanári állásokat saját és kipróbált embereinkkel.”

Hogy mondtak után mi lenne inkább „rögtöni segélynyújtás,” rendes vallástanárokat alkalmazása-e, vagy a vallástanításnak, a meddig lehet s kell, a régi kezekben hagyása s annak az 1200 frtnak arra fordítása, hogy közvetlenül a hiányzó szaktanárt nyerjük meg az illető intézet számára, — azt hiszem, könnyű eldönteni. — Bizonyára az utóbbi, főképp a t. cikkíró szempontjából, t. i. az esetleg túlzó kath. miniszterre, szóval általában a miniszterre való tekintettel. — Igaz, hogy ez sem „gyökeres orvosság,” mert hisz azért előbb-utóbb beáll a szüksége a vallástanítás teljes rendezésének, azaz a rendes vallástanárokat alkalmazásának, t. i. midőn öregebb képesített tanáraink lassankint egymásután lelépnek az iskola élet küzdőteréről. Az 1883. után képesítést

nyert rendes tanárookra a vallástanitást már nem bízhatjuk.

Azonban addig is, míg az az óhajtott prot. tanárképzés létre jönne, talán volna módunk, némileg segíteni magunkon. Ma a mily nagy a tanárhiány, ép oly nagy a lelkész bőség. Legalább Dunántúl nagyon sok a lelkészi pályát végzett egyén, kiknek a segédlelkészi czim is csak titulus sine vitulo. Gondolom nem egy menne ezek közül szivesen egyetemre s rászáuná még azt a törvénytől követelt két évet a tanári diploma megszerzésére. Sőt már többen vannak is, kik megtörték az utat, többen pedig készülnek a jövő évben. Segítsük elő, a mint lehet, ezt a törekvést. Mivel pedig legtöbbször a kérdés megoldása anyagi eszközök hiányán fordul meg, nem kis segítséget nyujtana az, ha pl. a budai és pesti ág. hitv. evang. egyházközségek a kebelükben meglévő vallástanitói állásokkal tudnák e kérdést kombinálni. Ha pl. a budai ág. hitv. evang. egyházközség ép most hirdetett pályázatát is (lásd e lapok 18. és 19. számát) úgy hirdetné, hogy a javadalmat s kötelezettséget ketté választaná, akkor mehetne oda egy helyett két segédlelkész. — Az 500 frt. valahogyan biztosítaná megélhetésüket, a heti 11 órás vallástanitás mellett pedig még beiratkozhatnának az egyetemre s két év alatt elvégezhetnék választott szaktárgyaik hallgatását s így 2, esetleg 3 év múlva nyernék rendes tanárokat, kik egyuttal lelkészek is, tehát feltehető, hogy egyházunk érdekeit szívükön viselik s kik, mivel az egyház segítsége tette lehetővé diplomájuk megszerzését, erkölcsileg kötelezve éreznék magukat egyházukat az államért még esetleges kisebb előnyök mellett sem hagyni cserbe. — Így tehetne a pesti ág. hitv. evang. egyházközség is esetleg megüresedő katechetai állásaival. — Elismérem, hogy nem kis terhet vennének magukra a vállalkozók már az egyes iskoláknak egymástól való esetleges távolsága miatt se, s voluának egyéb nehézségek is, de ügyes órabeosztással talán nem legyőzhetlenek. S ha valakit az ambíció is, meg a szükség is kényszerít, az bizonyára nem mulatni s időt tölteni megy Budapestre. — A budai és pesti ág. hitv. evang. egyházközségek pedig igen nagy szolgálatot tennének egyházunknak, elősegítvén a tanárhiányból származó bajok orvoslását. Hogy az itt elmondottak az illető egyházközségek szempontjából mennyiben kivihetők, annak részletes kifejtésére nem érzem magamat hivatottnak, de úgy hiszem, nem kivihetetlen. Hogy azonban ez is csak palliatív, csillapító szer s „gyökeres orvoslást“ egyedül a tanári fizetéseknek az államiakkal összhangba hozása, sok helyen egyenlősítése nyujt, az, bármennyire kerülgetjük is, kétséget nem szenved.

Holzhammer János.

NEKROLOG.

Korossy János

1818—1894.

Máj. hó 12-én d. e. 8 $\frac{1}{2}$ órakor hunyta le örök álmora szemeit **Korossy János** a járeki (Bács-Bodrogh m.) ág. hitv. evang. gyülekezet lelképásztora, lelkészkedése 52-ik, élete 76-ik évében. A megboldogult született Járeken 1818-ban hasonnevű apától Korossy János és kecskeméti származású Horváth Terézia szülöktől; atyja ugyanitt lelkészkedett. A szülők, bár földi gazdagságban szegények, mégis oly kincset adtak s hagytak hátra neki, melyet, a ki bir s megszerzett, gazdag az, ha földiekben szükölködik is, t. i. az élő hit s igazi vallásosság kincsét. Élő hittel fölruházva s azt korán már szívébe plántálva, bocsátották el a szülői házból felsőbb iskolába, előbb Szarvasra, később Sopronba.

Tanulmányai befejezése után Járekre szóló kápláni meghívatas alapján 1842-ben Szeberényi János, akkori bányakerületi soperintendens által lelkészszé szenteltetett s itteni rövid ideig tartó s lelkészkedés után édes atya nyugalomba lépésével a gyülekezet csakhamar öt jelölés választá egyhangulag lelkészének.

S ezen első szerelemhez hű maradt mind halálig s habár több tekintélyes gyülekezet igyekezett őt különösen fiatalabb korában lelkésznek megnyerni, ő ezen első gyülekezetét el nem hagyta!

1848-ban lépett házassági frigyre szive választottjával Korossy Máriával, akihez II-od fokú vérokonság is fűzi. — Érdekesnek tartom itt megemlíteni, hogy az esketéshez szükségelt dispensatiót Kossuth Lajos irta alá s adta meg, a kit csak nem régiben kísért a nemzet, a nemzetgénusának fáklyája mellett impozans megvilágítás s megnyilatkozással utolsó útjára.

A 48-ik események folytán úgy saját maga s szerettei, öreg szülői is nála élték le a nyugalom s öregség napjait mint pedig gyülekezete a megpróbáltatás nehéz napjaira viradt! Az időközi nemzeti kormány Járeket csak roppant erőmegfeszítéssel s nagy áldozatok árán lett volna képes erődíteni s védeni s miután strategai tekintetből ennél sokkal fontosabb pozíciók is voltak, azt föladta s így a község kiszolgáltatva a császári hadseregeknek s a nemzeti törekvések elleneseinek, a szerbeknek, annak lakói kénytelenek voltak vándorbotot kezükbe véve, ki erre, ki arra, ki a hogy tudott, elhagyni lakóhelyüket, s odahagyva minden vagyonukat, elbujni, hogy életüket a vér és ádáz boszu szomja elől megmenthessék! Elszörva a nyáj, bujdosott messze tőle a pásztor, míg 1849. év tavaszán az isteni gondviselés a szabadságharc lezajlása után ismét összehozá a gyülekezetet lelkészével megfogya bár számban vagyonban s erőben, de hatványozva s öregbedve hitben s szeretetben!

Mennyi sohaj; mennyi ima szállhatott föl az ezek Urához, a ki a nemzetek valamint az egyes emberek sorának intézője, ezen idő alatt a hű lelképásztor ajkairól! S meghallgatá szolgája hű imáját az Ur s visszaadá a pásztort nyájának s a pásztornak a nyájt! 52 évig

legeltette a nyáját a hit örök élet forrásához! Pédányképe maradt szive utolsó dobbanásáig a szeretet s türelemnek!

Tulságos biblikus irányú beszédei a mai világ s kor-szellem fiainak sem voltak igényükre! Szerénysége s nyájas modora azonban lekötöztette tett mindenkit, a ki vele csak érintkezett, s a ki derült, mindig mosolygó arcát csak egyszer is látta, soha nem feledi ama boldogságot s szelidséget, mely szemeiből kisugárzott s arcán honolt!

Kitüntetésre nem vágyott! Emberi dicséret nem kellett neki!

Autonomikus jogainktól megfosztott időszak alatt egyizben egy magasrangú egyéniség tisztelte meg látogatásával s legfelsőbb megbízatás folytán főljánlott neki superintendensi állást, ő ezt szerénységénél fogva ildomos módon visszautasította!

Hite oly nagy volt, hogy érte bármily nagy csapás, emberfeletti megadással tűrte s nem zúgolódtott soha az isteni megpróbáltatások ellen! Életében mióta csak emlékezni tud — mint mondá — nem sirt. Elveszté áldott jó nejét, a kivel legboldogabb házasságban élt, elrablá a halál egy felnőtt férjes leányát viruló korában, nem zúgolódtott, nem ejtett érettük könyvet! Egy Jóbbal mondá: „Az Úr adta, az Úr vette, áldott legyen az Úrnak neve!”

Halála előtt huzamosabb ideig gyomor bajban szenvedett s ez okozta halálát is. Utolsó szavainak egyike ez volt: „Atyám, a te kezeidbe ajánlom lelkemet.”

Krisztusi élő hitszárnyain szállt fel 76 évet élt porhüvelyéből megtisztult lelke Ahhoz, a ki azt belelehelte s kinek igéje volt belsőtől koporsóig tartó útján lábainak szövétneke, s szent akarátának teljesítése szívének s vágyainak főöröme s gyönyörűsége, s bizonyára elnyerte immár a nemes harcz megharczólása után az Üdvözítő kezéből az örök élet hervadhatlan koronáját!

Temetése halála után 3-ad nap, máj. hó 14-én tartott meg nagyszámú gyászközönség kíséretében. Az udvarban holtteteme fölött az ujvidéki esperességi káplán imádkozott, a templomban főtiszt. Belohorszky Gábor ujvidéki lelkész, bács-szerémi főesperes szokott ékesszólásával gyönyörű beszédben méltatta a megboldogult hithűségét. Nt. Bierbrunner G. ó-kéri és Polereczky t.-kátyi ev. lelkészek a temetőben áldoztak emlékének!

Isten veled, immár megdicsült lélek! Fogadd bucsúzóul gyermeki hálámat, mely élni fog szivemben, mig az dobogni meg nem szünik, ama atyai szeretetért, melylyel házadban 3 $\frac{1}{2}$ évi káplánságom alatt elhalmoztál! Emléked legyen áldott! Áldott legyen a hely, a hol pihensz, s könnyű a föld, mely betakar! Pihenj csöndesen a feltámasztás boldog reggeléig! Isten veled!

Czipott Áron,
rokszi ev. lelkész.

BELFÖLD.

Rendkívüli egyetemes gyűlés Budapesten május hó 23. és 24. napjain.

Hosszas vajadás, sok küzdelem s végéig majdnem lázas izgatottság előzte meg rendkívüli egyetemes gyű-

lésünket. Az egyháznak minden híve érezte, hogy a kerületek új beosztása, vagy mint későbbben nevezték, aránysítása, életbevágó kérdése egyházunknak, melynek szerencsés megoldásától függ nagy részben egyházunk jövő felvirágzása, valamint a megoldás nem sikerülése esetén biztos feloszlás örvényébe sodortatunk.

Mindazon sok javaslat, kísérlet, terv, a mely az ügygel foglalkozók agyában született, már különféleségénél fogva is, felébresztette az ügy fontossága mellett a nehézségnek tudatát, kivált midőn az ellentétek kiélesülése után láttuk, hogy mind az őszinte jóakarát, mind a megfontolni s higgadtan mérlegelni kész tárgyalósság hiányzik.

Mindnyájan bizonyos aggodalommal tekintettünk a gyűlés tartásának határidejé elé, annál is inkább, mert a mint a kerületek tárgyalásánál is kitűnt, kevesen bírtak annak tudatával, hogy tulajdonképen itt nem lehet egyébről szó, mint a zsinati törvények 108. §-ában foglalt eljárás, t. i. az érdekelt egyházkerületek s az egyetemes közgyűlés meghallgatásáról vagyis az illető testületek véleményadásáról, s miután az egyetemes bizottság által egybeállított javaslat szerint mind a négy kerület volt érintve, tehát mind a négy kerületet meg kellett hallgatnia az egyetemes gyűlésnek s az egyetemes gyűlés a négy kerület véleményéhez csatolandó volt a saját a magáét is. Pedig sokan úgy képzelték, hogy a kerületek szavazatuk többsége alapján mond majd határozatot ki az egyetemes gyűlés. S ez a zavar, mely az egyetemes gyűlésen volt némileg tisztázva, bizonytalansággal töltötte el a lelkeket, mely már a 22-iki értekezlet hangulatán is tapasztalható volt.

Azonban térjünk át magára a gyűlésre:

Május hó 23-án, ugy a mint azt az elnöklő egyetemes felügyelő úr megállapította, délelőtt 10 órakor istentisztelet tartatott, melyen nagytiszt. Farkas József egyetemes egyházi főjegyző ur mondta el buzgó imádságát és olvasta fel a hangulathoz nagyon illő szent igéket Efez. 4, 1—6.

Istentisztelet végeztével a pesti evang. egyház dísztermében vonult fel a közönség, s azt majdnem minden zugában betöltötte. Majd br. Prónay Dezső egyetemes felügyelő és főtisztelendő Karsay Sándor, hivatalára nézve legidősebb püspök, elfoglalták elnöki székeiket, és az egyetemes felügyelő rövid, szívből fakadó üdvözléssel nyitotta meg a gyűlést, üdvözlésében rámutatva a történelmi igazságra, hogy hazánk alkotmányos élete s evangélikus egyházunk fejlődése oly szoros viszonyban állanak egymással, hogy a kölcsönhatás kétségtelen. Ha kedvező hazánk alkotmányának állapota, megérzi azt virágzásában az egyház is, de ha gyásznapok következtek be a hazára, osztozott vele a szomorúságban egyházunk is. A közelmúltban nagy gyász borult a nemzetre, újabbkori történelmünk egyik legkimagaslóbb alakjának, Kossuth Lajosnak halálából. Nem beszél itt a nagy férfi politikai pályájáról; nem eseteli ama nagy veszteséget, mely a hazát érte; de azt hiszi, hogy a hazai alkotmánnyal kapcsolatban van Kossuth Lajosnak azon elmulhatlan érdeme, hogy a miért az ev. egyház évszázadokon át küzdött, létesítette az 1848: 20. t.-cikket, és ezzel biztosította a vallási szabadságot, jogegyenlőséget és viszonyosságot, s így az egyház kötelességének tartja, hogy e dicső férfi haláláról mély kegyelettel megemlékezzék.

Az általános helyesléssel fogadott bevezető s igaz,

mély érzellemmel elmondott szavak után a tárgysorozat rendjén felolvasatott elnök urnak egyetemes jelentése, melyben több kisebb érdekű dolog között felemlíti, hogy az egyet. pénztári számadások megvizsgáltattak, s helyeseknek találtattak, hogy az államkormány kiutalványozta, s felügyelő ur felvette úgy az évi segély 24.000 frtnyi összegét, valamint a közalap gyarapítására a törvényhozás által egyházunk számára költségvetésileg megszavazott 50.000 frtot.

Ugyane jelentésében melegen emlékszik meg Dr. Samarjay Károly pozsonyvárosi esp. felügyelő és egyet. törv. széki bíró urnak haláláról, akiben az egyetemes egyház ügybuzgó, valódi evangéliomi férfiut vesztett. De emléket emelt Vay Miklós báró ev. ref. főgondnoknak, a protestáns egyházak e kimagasló alakjának is, kiről méltán mondotta, hogy büszkesége volt az egész protestáns egyháznak, s indítványozta, hogy egyházegyetemünk az ev. ref. testvér egyházhoz a közösen érzett gyász alkalmából részvét iratot intézzen.

Majd e kijelentéseket és indítványokat közakarattal magáévá tette a közgyűlés.

A felügyelői jelentés tudomására hozza a közgyűlésnek, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium az egyetemes gyűlésnek rendelkezésére kiutalványozta a 24.000 frtnyi államsegélyt, okmányolt részletes számadási kötelezettség mellett és a törvényhozás által megszavazott 50.000 frtot a közalap gyarapításának céljából. Hosszas beható vita után, különösen azon okból, mert a kerületek költségvetéseiket már az államsegély tekintetbevételével elkészítették, sőt egynémely kerületben az adminisztráció fentartása érdekében az államsegély kiutalványozásának késése miatt már is kölcsönhöz voltak kénytelenek folyamodni, határozatott: hogy minden kerületnek ez évre a 6000—6000 frtnyi államsegély ki fog adatni, hogy a beküldendő számadások nem többé, mint eddig, a közoktatás és vallásügyi miniszteriumhoz, hanem közvetlenül az egyetemes gyűléshez küldendők be, hogy jövőre a kerületek költségvetéseiket elkészítve az egyetemes gyűléshez eleve küldjék be, mely azoknak elbírálására ez alapon az államsegély kiosztási tervzetének elkészítésére egy 17 tagú bizottságot nevez ki. Az 50.000 frtnyi összeg pedig a miniszteri leirat értelmében a közalap gyarapítására fordíttatik. Zelenka Pál püspök ugyan, nehogy a jövőnek érdekében a jelen nemzedék tuntu szenvedjen, javasolta, hogy ezen 50.000 frtnak egy ötödresze a közalap javára tőkésítették, egy ötödresze az egyetemes lelkészi nyugdíjintézet, egy ötödresz az egyházi missió rendezésére, egy ötödresz szegény lelkészek és egyházak fölsegélyezésére, egy ötödresz theologiai és leánynevelő intézetekre fordíttassék. Minthogy azonban a miniszteri leirat határozottan állapítja meg a célt, melytől, mint a törvényhozás által is megállapítottól, eltérni nem lehetett, a közgyűlés ez ajánlatot el nem fogadta, különben pedig a magas kormánynak mind az államsegély, mind a közalap gyarapítására szánt összegnek adományozásáért a közgyűlés köszönetet mondott.

Egyetemes felügyelő Ujhelyi Attila turani (Turóczi megye) felügyelőjének ügyében általa követett eljárásáról benyújtja terjedelmes jelentését, melyszerint fent nevezett felügyelő a turóczi esperesség törvényszéke, mint elsőfoku

biróság részéről hivatalától elmozdított. A másodfoku biróság — a dunáninnen kerület — törvényszéke rosszaló ítéletet mondott, míg az egyetemes törvényszék a felügyelőt állásába visszahelyezni rendelte. A harmadfoku biróság ítéletének végrehajtása a turóczi esperesség törvényszékének lett kötelességévé téve, mely is Dula Máté birósági tagot az ítélet végrehajtásával megbízta. Dula Máté a helyszínére kimenve, ugymond, mennyiben akadály nincs, az elmozdított felügyelőt hivatalába visszahelyezi. Azonban egyszerre uevezetes akadály merült fel, mennyiben kisütötték, hogy Ujhelyi hivatalába vissza sem helyezhető, mert turani felügyelő nem is volt. Így tehát ugyanazon törvényszék, mely mint tényleges felügyelőt fogta Ujhelyit vád alá, csak most értesült arról, hogy oly egyént mozdított el hivatalából, kinek nem is volt hivatala.

Az úgy elintézése azonban folytonos késlekedéssel járt, sőt a kerületi törvényszék sürgetése sem vezetett eredményre. Miről értesülvén az egyetemes felügyelő, az egyházalkotmány 438. §-a értelmében Beniczky Kálmán egyetemes törvényszéki bírót küldte ki az ítélet végrehajtására. A kiküldött végrehajtó eljárása azonban „néhány turani lakos felszólalása következtében, kik szintűgy Ujhelyit nem ismerték az egyház felügyelőjének“, megakasztott, ki ennek következtében indítatva érezte magát, az egyet. gyűléshez a czélből folyamodni, hogy az ügyállás megvizsgálására egy más kerületbeli férfiút kíván kiküldetni.

E tárgy körül hosszabb, fokról fokra élesebb vita, mondhatni szóváltás fejlődött ki, kivált dr. Stefanovics Milos, ki azt állította, hogy, mert a másodfoku biróság eljárása még nem fejeztetett be, az egyetemes felügyelőnek beavatkozása tehát korai volt és Kubinyi Géza között, ki az elsőfoku törvényszék végrehajtójának kötelességeül csak azt ismerte el, hogy az ítéletet végrehajtani tartozott az esetben is, ha karhatalmat kellett volna alkalmaznia. A személyeskedésbe átment szóvita oly fokra hágott s a közgyűlési közönséget is oly izgatottságba hozta, hogy az egyet. felügyelő netaláni botrány kikerülése végett is, a gyűlést bezárta, kijelentvén, hogy a közgyűlés 24-én délelőtt 10 órakor fog folytatatni. (Folyt. köv.)

Egyetemes lelkészi értekezet. A jelen rendkívüli egyetemes gyűlés alkalmával május hó 23-án d. e. 8 órakor aránylag csekély számú részvét mellett az összehívó Trsztyén szky Ferencz elnökle alatt megtartatott az első egyetemes lelkészi értekezet. Hosszabb eszmecsere után ki lett küldve egy, az értekezleti elnök elnökle alatt Kramár Béla, Stettner Gyula, Justh Sámuel és Janoska György bizottsági tagokból álló bizottság, mely még Bándy Endrét jegyzőül bevonta, azzal a megbizással, hogy a nyert szempontokhoz képest egy, az értekezet vezetésére vonatkozó szabálytervezetet dolgozsa ki. Az ötös bizottság következő irányelvekben állapodott meg:

1. Az értekezet célja: az egyházas hitélet ápolása a testvéri összetartozás érzetének fejlesztése s a gyakorlati, különösen lelkipásztori kérdések megbeszélése által Isten országának terjesztése.

2. Az értekezet tárgya: az esperességi és kerületi lelkészi értekezletek vagy egyes lelkészek által felhozott aktuális kérdések, melyek az értekezet napját megelőzőleg legalább két héttel az elnökhöz benyujtandók.

3. Az értekezlet tagjait tekintetik: hazai ev. egyházunk minden felszentelt lelkésze.

4. Az értekezlet tisztviselői: elnök és jegyző, kik állandóan viselik hivatalukat.

5. Az értekezlet megtartatik: rendszeren az egyetemes gyűlés alkalmával az elnök által meghatározandó órában.

6. Az értekezlet ülésai nyilvánosak.

A tervezetet oly célból van szerencsém közölni a testvérekkel, hogy még a célbavett zsinat idején megtartandó értekezletig sziveskedjenek becses véleményeiket hozzám beküldeni, mi alkalmul fog szolgálni az élelnebb eszmecsere alapján a célba vett áldásthöz intézmény létesítésére.

A mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja áldja meg ezen mi szeretett evangéliomi anyaszentegyházunk javára és szeretett testvéreinek evangéliomi közszellemének emelésére irányzó törekvéseinket! *Trsztjénszky Ferencz.*

Az eperjesi kollegium. (Folytatás és Vége.) Másrésztől a jogtudomány kiválólag alkalmas a prot. eszmék jogosultságának bebizonyítására. — S ez az intézet életrevaló is egyszersmind. Ma 100-nál többen látogatják, tehát a leglátogatottabb a vidéki jogakadémiák között. Hallgatóinak száma évről-évre szaporodik s a már tervbe vett kötelező doktorátus eltörlése után az egyetemi jogászság egyrésze is a vidéket keresvén fel, — hallgatóinak száma meg fog többszöröződni. Felhozzák továbbá a jogakadémia ellen azt, hogy más felekezetbeliek jobban látogatják, mint a mieink. — Hát biz ez a mi hibánk. — Református fiuk az ország legtávolabb eső vidékeiről szivesen keresik fel intézetünket, csak mi idegenkedünk attól. Pedig a neveltetés itt olcsóbb, mint Budapesten, s az ifju kísértéseknek nincs kitéve s a szegényebbek engedményben, a convictusban ellátásban részesülnek. — Másrésztől az sem baj, ha más felekezetűek látogatják intézeteinket. — Bezeg a miatt, hogy némely gymnasiumiaknak még $\frac{1}{3}$ része sem evangélikus, nem zárjuk be azokat. — Ezen más felekezetbeliek a protestantizmus iránti rokonszenvet viszik magukkal. Fényes bizonyítéka ennek az a hatalmas összeg, melyet az eperjesi tűzvész után, a leégett kollégium javára, az intézet volt tanítványai, felekezeti különbség nélkül az ország minden részében gyűjtöttek.

A mult, jelen, s jövő kollégiumunk életrevalósága mellett bizonyít s mégis a helyett, hogy hálát adnánk a Gondviselésnek azért, hogy számunkra ez intézetet századok viharai után is fenntartotta, annak megsemmisítésére törekszünk. — S épen a legválságosabb időben, midőn egészséges központokra, vallásos szellemben nevelt intelligenciára van szükségünk. — Ez a kollégium mentette meg a multban egy nagy vidék lutheránizmusát, most és a jövőben nem volna-e képes e nemes mis-ióját többé betölteni? — Sajnos, hogy szegénységgel kell megküzdenie. — Mert akármily megvilágításban is tüntessük fel a kollégiumot, az eziránti ellenszenvnek csak egy igazi forrása van: szegénységünk. — De ez nem jogosíthat fel bennünket oly nézetek terjesztésére, hogy ebből folyólag le kell mondanunk intézeteinkről, vagy a mi szerintem egy: létalapjainkról. — Méltánytalan továbbá épen a Tiszakerület segélyezését teljes mértékben igénybe venni. — Az eperjesi kollégium a felső magyarországi rendek által, lehet mon-

dani, az akkori egyetemes ev. egyház által alapított. — Állítsuk vissza főiskolánk e jellegét s legyen az ne egy szegénységgel küzdő s kulturális czélokra különben is leg-többet áldozó kerületünk, hanem egyetemünk iskolája.

Ha ez megtörténik, — a jövő meg fogja valósítani e főiskolánkhöz fűzött reményeinket. *Nyírségi.*

Egy szabados papválasztás készülöben. Mint a mostani szabados papválasztási rendszer esküdt ellensége, mint az igazság rendületlen híve nem hallgathatom el, hogy a dunántúli ág. hit. ev. egyházkerület egy délvidéki népes gyülekezetében minő papválasztás van készülöben?

Az x-i gyülekezet agg lelkésze lemondani készül. Lemondása egy s.-lelkész javára történik. — házasság czéljából. Hogy az eset még czifrabb legyen, a papi javadalmazás egy részének elalkuvása is a legkomolyabban szóba került.

Nem azért hozom ezt a készülöben lévő szabados papválasztást nyilvánosságra, hogy megakadályozzam. Irigység sem beszél belőlem. Az így szerzett parochiától mentsem meg az Isten, minden önérzetes embert!!! Nem is az a czélom, hogy erre a dologra főtisztelendő és méltóságos püspök urunk figyelmét felhívjam, mert ez még csak nyílt titok, meg nem történt és így tényleges adatokkal be sem bizonyítható.

Csupán azért hozom ezt a tervbe vett szabados papválasztást nyilvánosságra, hogy kiáltó példával illusztráljam a mostani szabados papválasztási rendszer nagyszerűségét (?) és ennek kapcsán felvessem azt a kérdést: megegyezik-e a mostani papválasztási rendszerrel az általam említett papválasztás? Szerény véleményem szerint (a papi javadalmak elalkuvásától eltekintve) a választás — ha csakugyan megtörténik — a legnagyobb mértékben dicstelen, de azért teljesen törvényes lesz. Épen azért újra, meg újra hangoztatom, ismétlem az unalomig, mint Cato az ő Ceterum censeo⁴-ját: le ezzel a mostani szabadnak csufolt, de a szeplőtlen szabadság szűz zászlóját nem egyszer az erkölcstelenség büzhödt posványába rántó szabados papválasztási rendszerrel!!! *Verus.*

KÜLFÖLD.

Köszönetnyilvánítás és kérelem. — A Hallei Magyar Egylet nemzeti lobogójára 1894. évi márczius 15-étől május hó 15-ig adakoztak: Malatidesz Sándor lyc. tanár, Sopron 2 frt. Gombócz Miklós lyc. igazgató, Sopron 1 frt. Haniffel Sándor lyc. tanár, Sopron 1 frt. Scheffer Károly lyc. tanár, Sopron 1 frt. Wargha Gyula ev. lelk., Vönöczk 1 frt. Hérints Lajos ev. lelk., Farád 1 frt. Tolnai József ev. lelk., Bóny 1 frt. Händel Vilmos ev. főesp., Selmezbánya 4 frt. Hering Lajos ev. esp., Szend 1 frt. Thébusz János ev. lelk., Zólyom 1 frt 80 kr. Izsó Vincze ev. lelk., Győr 1 frt. Karsay Imre ev. lelk., Szill-Sárkány 1 frt. Kirchner Elek, Győr 1 frt. Jeszenszky Nándor, N.-Beeskerek 1 frt. Heidelberg Alfréd gyűjtése, Budapest 7 frt. Broschkó G. Adolf cand. theol., Lipcse 60 kr. Összeg 26 frt 40 kr. Az első kimutatás (márcz. 25-iki szám) 47 frt 63 kr. Összesen 74 frt 03 kr. A nemesszívű adakozók fogadják a Magyar Egylet köszönetét. Egyletünk azon tisztelt egykori tagjait, kik még a zászlóra nem adakoztak, ujalag kérjük, legyenek

szivesek adományait Hafenscher Sándor, cand. theol.-hoz (Laurentiusstrassa 3. I. Et.) minél előbb beküldeni, hogy lobogónk az egyetem jubileumára elkészülhessen. Zászlónk akkor lenne igazán drága ereklyévé és büszkeségünk méltó tárgyává, ha a Magyar Egylet minden egykori tagja hozzájárulna csekély adományával. Már közel jutottunk a célhoz, a további adakozásoktól függ, hogy elérhetjük-e. — Tisztelettel — Halle a/S. 1894. máj. 24. — a Hallei Magyar Egylet nevében: *Kovács Sándor*, elnök. *Hafenscher Sándor*, pénztáros.

VEGYESEK.

— **Fölvívás!** Tisztelt munkatársaimat, kik eddig is szivesek voltak dolgozataikkal támogatni, a fenforgó és egyházi életünket mélyen érintő ügyekre tekintettel, melegen fölkérem, sziveskedjenek szokott ügyszerejükkel közreműködni, hogy egyházunk érdekei a sajtó útján is, tehát lapunkban, méltó tárgyalásban részeshüljenek.

Szives testvéri üdvözlettel

Trsztyjénszky Ferencz.

— **Hálanyilatkozat.** Felejthetetlen nőm elhunya gyászos alkalmából a fájdalom részvét oly tömeges nyilatkozásaival lettem elhalmozva közelről s távolról híveim, barátaim s ismerőseim köréből, hogy azokra egyenkint s külön-külön válaszolnom a lehetlenséggel határos. Ha a vallás vigaszán kívül, mely szerint ily súlyos megpróbáltatásban is Isten akaratában megnyugodni keresztényi kötelességünk, képes valami vizagzt nyújtani nemes lelkek rokonérzete, úgy valóban mondhatom, hogy nem vagyok hiával azon vigasztalásnak, miszerint éltem párja végleg el nem költözött ez árnyékvilágból, sőt szelleme itt is él kegyes és szerető szívek rokonszenves emlékezetében. — Fogadják tehát a résztvevő nemes lelkek, szeretett híveim és barátaim, a t. kartársak és ismerők, kik lelkem mély fájdalmát átérzve, azt szives részvétnyilatkozataikkal enyhíteni siettek, legmélyebb hálám őszinte kifejezését a poraiban is áldott drága hitvéstárs nevében is, ki Isten jóvoltából életemnek véd- és őrangyala volt. — *Kelt Eperjesen, 1894. májushó 20-án.* — *Sztechlo János*, ev. lelkész és főesperes.

— **Adomány.** *Bredeczky Mór* kassai háztulajdonos az eperjesi kollégiumnak 4000, a két eperjesi evang. egyháznak 2—2 ezer koronát adományozott.

— **A békési ág. h. ev. esperesség f. hó 15-én** Aradon tartotta közgyűlését. A rendkívüli közgyűlés főtárgya az egyházkerületek beosztásának kérdése volt. Az egyetemes bizottság javaslatát nem fogadta el, szinte ellene van az esperességnek más kerületbe való bekebelezése ellen.

— **Felügyelőválasztás.** *A Bauj-Szántón* e hó 10-én ejtetett meg az új választás. Felügyelővé egyhangulag az egyház tisz. felügyelője *Rochlitz Sándor* nyug. erdész választott meg. Az egyház mindenestre sokat nyer e megveszte köztiszteletnek örvendő művelt úri ember megválasztatása által. Kívánjuk, hogy sokáig folytassa hivatását az egyház javára. Ad multos annos!

— **Kovil-Szt.-Iván.** F. év május 17-én reggel 6 órakor főtisztelendő és méltóságos **Szász Károly** reform. püspök úr körútja alkalmával *K.-Szt.-Iván*on vonult keresztül és meglátogatta az ág. hitv. evang. imaházat és a lelkészt. Nagy lelkének és szellemének jótékony hatását úgy az egyházközönségre mint lelkészére maradóan áldás lesz.

— **Gyászistentisztelet.** *Golopon* e hó 20-án tartott gyászistentisztelet *B. Vay Miklós* ért. Ott volt a vidék értelmisége s a környékbeli ref. papok. Egyházunkat

Hajász tállyai, és *Czékus* szántói lelkészek képviselték. Az ottani ref. lelkész tartott gyászbeszédet. Ezután *Hézszer* tállyai ref. lelkész fejezte ki részvétét a vidéki ref. papok nevében a gyászoló család előtt s *Czékus* a szomszéd ev. hívek nevében.

— **Mai számunkhoz** van mellékelve *Ráth Mór* jutalomkönyvekre is alkalmas kiadásainak jegyzéke, a melyre olvasóinkat különösen figyelemztetjük.

PÁLYÁZATOK.

A kis-hartai evang. egyház imént szervezett rendes tanítói állása betöltendő lévén, erre ezennel pályázat hirdettetik.

Fizetés: évi 474 frt évnegyedes részletekben és egyelőre, a természetbeni lakás kiszolgáltatásáig, de legfeljebb 5 éven keresztül 50 frt évi lakáspénz, — végül évenként, a lakpénz idejére is, 26 frt, mely összeg fejében a megválasztott tanító köteles lesz lakásának belső tisztogatását és az abban előforduló mindennemű javítási munkálatokat saját költségén eszközölni.

A negyedik rendes tanító az egyház által gondjaira bízott bármelyik elemi osztályt a pestmegyei ev. esperesség tanterve szerint vezetni és a kántorokat akadályoztatásuk esetében helyettesíteni tartozik.

A tannyelv magyar, de a német nyelvben való teljes jártasság is megkívántatik.

A megválasztás egyelőre egy próbaévre történik.

Csak ág. evang. vallású, okleveles tanítók pályázhatnak.

A pályázók próba-éneklésre is meghivatnak — azon kijelentéssel azonban, hogy az útiköltség csak a megválasztottnak lesz megtérítve.

A pályázni szándékozók felkérletnek, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket 1894. május hó 31-ig alulírottához küldeni sziveskedjenek.

Kis-Harta (Pest megye), 1894. május 7.

Gallé Andor,
ev. lelkész, iskolaszéki elnök.

Az eperjesi ág. h. ev. kerületi collegium államilag segélyezett főgymnasiumában három rendes tanszékre hirdették ezennel pályázat, u. m.:

1. természettan és mennyiségtanra,
2. magyar nyelv és irodalomra (ideértve a görög nyelv helyett választható irodalmi tanulmányt is),
3. classica-philológiára (latin és görög.)

Ezen tanszékek közül az elsőt a collegiumi pártfogóság tölti be, a másodikat (magy. ny. és ir.) és harmadikat (class. phil.) pedig a colleg. pártfogóság meghallgatása után a nm. vall. és közokt. m. k. miniszter.

A nevezett szakokra képesítettek felhivatnak, miszerint szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket a collegium főgymnasiumának igazgatójához czimezve f. é. június 15-ig küldjék be.

Hogyha már alkalmazásban lévő rendes tanár választatnék meg, akkor ez azonnal véglegesen alkalmaztatik a rendes tanári fizetéssel, mely jelenleg 1000 frtnyi évi fizetés, 200 frtnyi lakpénz és 50 frtnyi 10 évi korpótlékból áll, de a pártfogóság határozata értelmében legközelebb fel fog emeltetni. Ha pedig olyan pályázóra esnék a választás, ki még nem volt alkalmazva, akkor ennek fizetése az első két évre mint próbaévre 800 frt és 100 frtnyi lakpénz, azután pedig (feltéve, hogy képesítési oklevéllel bír) a fent kitett rendes tanári fizetés.

E tanszékekre csak protestáns vallásuak pályázhatnak.

Az állások f. é. szept. 1-jén elfoglalandók.

Kelt Eperjesen, 1894. ápril 7-kén.

Dr. Schmidt Gyula,
collegiumi felügyelő.